

bejde, især i EU. Bogen arbejder med en periodeopdeling, der karakteriserer tiden fra 1986 og frem som den *transnationale periode* i dansk politik. Der er nu tale om, at føderale statsdannelser mere og mere gør sig gældende især i den for Danmark centrale transnationale sammenhæng EU (forfatterne kalder det en transnational konstitution). Bogen analyserer også nogle af de væsentlige ændringer i rammerne for den politiske magt i Danmark, som udviklingen i EU indebærer. Her tales om sektorpolitikens stadig voksende betydning, de regionale områders politiske deltagelse uden om den nationale statsrepræsentation, tilsvarende en tværgående transnational firma- og erhvervs politik, en tiltagende politisk indflydelse for markedsudvalget i forhold til regeringen, en vækst i specialudvalg og deres kompetence, centraladministrationens direkte deltagelse i det transnationale samarbejde.

I den efterfølgende oversigt over forskning i internationaliseringens konsekvenser for folkestyret er udvælgelsen sket efter følgende kriterier:

Der skal være tale om dansk forskning inden for de seneste 10 år, der beskæftiger sig med internationaliseringsaspektet i forhold til udviklingen i det danske folkestyre og dets enkelte dele, dvs. vælgere, partier, organisationer, den politiske kultur, parlamentarisme og den politiske magt.

På grund af områdets karakter af et relativt nyt forskningsområde må vi tilsvarende forvente, at meget af forskningen vil have en undersøgende, indkredsende og problemformulerende karakter og tilsvarende hyppigt være offentliggjort i arbejdsrapporter, tidsskriftartikler eller kapitler i bøger fremfor i selvstændige monografier.

Analysen, der primært beskæftiger sig med Danmarks rolle og funktion i international politik på forskellige områder, medtages ikke, f.eks. udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemstillinger eller landbrugspolitikens udvikling i EU, i denne oversigt.

Kun i det omfang, sådanne analyser også inddrager analyser af sammenhængen med og betydningen for den politiske magt og folkestyret, demokratiet, i Danmark, medtages de i denne oversigt.

Noter til indledningen:

1. Dansk politik under forandring 1945-1985.

Et forskningsinitiativ under Statens Humanistiske Forskningsråd, Forskningssekretariatet, København 1987.

2. Dansk demokrati under forandring, redigeret af Erik Damgaard med deltagelse af Jørgen Goul Andersen, Jacob A. Buksti og Ole P. Kristensen. København, Schultz 1984, 138 sider.
3. Demokratiets lette tilstand. Syv beslutningstagere om Danmark og fremtiden, af Ove K. Pedersen med deltagelse af Ritt Bjerregård, Peter Elming, Simon Hansen, Henning Hummelose, Peter Højland og Janne Larsen. Spektrum, København 1994, 243 sider.

Vælgerholdninger, vælgeradfærd, demokrati, interesseorganisationer og internationaliseringen:

Jørgen Goul Andersen og Jens Hoff, Reluctant Europeans and the European Union: Citizenship and democratic deficit, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet, Arbejdsrapport 1992/4, 25 sider.

Forfatterne diskuterer 3 dimensioner i holdningerne til EU i Danmark, Norge og Sverige, sammenfattet i begreberne magtesløshed, europæisk identitet og europæisk integration. Baggrunden for analysen er 4 spørgekemaundersøgelser gennemført i de tre lande i 1990 og 91. Blandt de væsentligste resultater er, at danskerne føler sig mere magtesløse og mindre »europæiske« end svenskere og nordmænd, hvilket ifølge forfatterne peger på det såkaldte demokratiske underskudsproblem i EU. Dog viser de unge i alle tre lande klart mere positive holdninger til EU, men har samtidig også mindre positive holdninger til solidaritet, dvs. omfordeling af velstand mellem nord og syd. Af andre vigtige resultater er, at hvor køn er en vigtig variabel i forklaringen af forskelle i Danmark, er uddannelse og alder det i Norge og beskæftigelse i Sverige.

Jørgen Goul Andersen, Politik og samfund i Forandring, Columbus, u.sted, 1993, 336 sider.

Denne bog handler meget bredt om den samfundsmæssige udviklings indvirken på politik og demokrati i det moderne samfund og diskuterer en række politologiske teoriers forklaringer på denne udvikling. I en række sammenhænge inddrages empirisk materiale fra Danmark. Også internationaliseringen be-